

7 de desembre del 2009

Estadística de distribució personal de la renda i de risc a la pobresa

El risc a la pobresa afecta quasi la meitat de les llars monoparentals amb fills dependents l'any 2008

Les llars catalanes van tenir una renda mitjana neta anual de 28.450 euros l'any 2007, xifra que representa un 5,2% més que l'any anterior. Pel que fa al conjunt d'Espanya, la renda mitjana es va situar en 26.010 euros per llar, un 8,6% inferior a la catalana.

L'Institut d'Estadística de Catalunya per mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada la població catalana estableix un llindar d'ingressos anuals sota el qual una llar o una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest llindar és de 8.748 euros nets anuals, el qual situa el risc a la pobresa en un 16,6% de la població l'any 2008, 1,6 punts menys que l'any anterior.

Els col·lectius més vulnerables o amb taxes més elevades de risc a la pobresa són les llars monoparentals amb fills dependents (48%), les llars de dos adults amb tres o més fills dependents (45,7%) i les llars de persones que viuen soles majors de 65 anys (41,4%).

El paper de l'Administració pública en la reducció de la pobresa es fa palès si es comparen les taxes de risc a la pobresa abans i després de transferències socials. La taxa de risc a la pobresa abans de tot tipus de transferència social és del 33,7% i passa al 20,4% després de comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència i al 16,6% quan es comptabilitzen totes les transferències socials.

Ingressos de les llars

La renda mitjana neta anual de les llars catalanes va ser de 28.450 euros l'any 2007,¹ i la renda mitjana per persona va ser de 10.755 euros.

El 9,6% de les llars de Catalunya van ingressar fins a 9.000 euros nets anuals i, un 11,2% de les llars de 9.001 fins a 14.000 euros l'any. Això suposa que el 20,8% de les llars van ingressar menys de 14.000 euros l'any 2007, un percentatge inferior al de l'any anterior, que va ser del 24,2%. Pel que fa als trams superiors de la distribució de la renda, el 28,4% de les llars catalanes es van situar en la franja més alta d'ingressos (més de 35.000 euros), mentre que el de l'any anterior fou del 24,2%.

Les llars catalanes, que tenen com a persona de referència una dona, van tenir una renda mitjana neta anual de 25.659 euros, un 15,6% inferior a les llars amb persona de referència masculina (30.395 euros).

Per edats, les llars amb rendes més baixes són aquelles en què la persona de referència és de 65 anys i més, uns 19.286 euros. Això vol dir que la renda mitjana d'aquestes és un 32,2% inferior a la mitjana del conjunt de les llars.

Per composició de la llar, les rendes més baixes es troben en les llars unipersonals de persones de 65 o més anys amb 10.848 euros, un 61,8% inferior a la renda mitjana catalana, seguida de les llars

¹ Malgrat que la referència temporal de l'enquesta és l'any 2008, els ingressos es recullen amb referència a l'any natural anterior, és a dir l'any 2007.

monoparentals amb fills dependents, que amb una renda neta anual de 17.690 euros per llar se situen un 37,8% per sota de la renda del conjunt de les llars catalanes.

El 51% de les llars catalanes van rebre almenys un tipus de prestació social. D'aquestes, el 66,9% són prestacions per vellesa i supervivència (entre les quals s'inclouen les prestacions per jubilació), el 16,7% són prestacions per atur i el 27,6% de les llars van rebre altres subsidis o prestacions.

Risc a la pobresa

L'any 2008 el 16,6% de la població de Catalunya es trobava en risc a la pobresa, mentre que per al conjunt d'Espanya la taxa de pobresa es va situar en el 19,6% i, segons les darreres estimacions de l'Eurostat, la taxa de pobresa a la UE27 és del 17% (any 2007).

Per tal de mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada una població, cal establir un llindar de renda anual sota el qual una llar o una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest risc pot ser considerat des d'un llindar que inclou tota la població espanyola (7.753 euros nets anuals per persona segons l'INE), que situaria la taxa de pobresa de Catalunya en un 12,8%, o bé des d'un llindar en què es considera exclusivament la distribució de la renda de Catalunya (8.748 euros nets anuals per persona segons l'Idescat), el qual situa el risc a la pobresa de la població en un 16,6%.

Per analitzar el risc a la pobresa i la distribució de la renda s'empren les escales d'equivalència, ja que les necessitats d'una llar varien segons el nombre de persones que hi conviuen. Les escales d'equivalència són una mesura d'ajustament que converteix el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum. Per exemple, per a una llar unipersonal, el llindar de risc a la pobresa s'estableix en 8.748 euros, mentre que per a una llar amb dos adults i dos infants menors de 14 anys, el llindar passa a ser de 18.370,8 euros.

El risc a la pobresa (o pobresa relativa) té més incidència entre les dones (18,1%) que entre els homes (15,0%), en concret quan les dones tenen més de 65 anys (27,9%).

Els col·lectius més vulnerables o amb elevades taxes de risc a la pobresa són les llars monoparentals, és a dir, les formades per un adult amb un o més fills dependents (48%), les llars de dos adults amb tres o més fills dependents (45,7%) i les llars de persones que viuen soles majors de 65 anys (41,4%).

Altres variables que incideixen en el risc a la pobresa són l'estat civil, el nivell de formació i la nacionalitat. Així els grups més desfavorits o amb elevades taxes de risc a la pobresa són la població de nacionalitat estrangera (27,5%), les persones vídues i les persones amb un nivell d'instrucció primari o inferior, amb un 24,7% cadascuna d'elles.

Nivell de privació de les llars i dificultats per arribar a fi de mes

La privació més freqüent entre les llars catalanes l'any 2008, seguint la tònica de l'any anterior, és la de no poder-se pagar una setmana de vacances a l'any fora de casa (un 28%), seguida de les llars que no tenen capacitat de reacció econòmica davant de despeses imprevistes (un 24,4%). Aquest percentatge s'eleva fins al 49,6% en les llars amb ingressos anuals inferiors als 9.000 euros.

El 28,4% de les llars catalanes van tenir la percepció d'arribar a fi de mes amb dificultat i el 33% amb alguna dificultat. Pel que fa a les llars que van declarar arribar a fi de més amb facilitat, aquest percentatge es va situar en el 38,6%, quasi 5 punts per sota de l'any anterior (43,4%).

Les llars que arriben amb més dificultats a fi de mes segons les variables sociodemogràfiques de la persona de referència són les d'aturats (54,9%) i les llars de persones de nacionalitat estrangera (46,6%).

1. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum. Catalunya. 2008
Característiques de la persona de referència. Sexe i grups d'edat

Euros

	Renda mitjana neta anual		
	per llar	per persona	per unitat de consum
Total			
De 16 a 39 anys	29 086	10 886	16 770
De 40 a 64 anys	33 109	10 976	16 900
65 anys i més	19 286	9 916	13 379
Total	28 450	10 755	16 219
Homes			
De 16 a 39 anys	29 745	11 437	17 263
De 40 a 64 anys	34 062	11 018	17 081
65 anys i més	23 619	10 277	14 477
Total	30 395	10 998	16 643
Dones			
De 16 a 39 anys	28 183	10 176	16 135
De 40 a 64 anys	31 521	10 902	16 578
65 anys i més	14 227	9 285	11 455
Total	25 659	10 367	15 540

Font: Idescat.

2. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum. Catalunya. 2008
Característiques de la llar. Composició de la llar

Euros

	Renda mitjana neta anual		
	per llar	per persona	per unitat de consum
Sense fills dependents*			
Unipersonal	15 211	15 211	15 211
Una persona menor de 65 anys	18 922	18 922	18 922
Una persona de 65 anys o més	10 848	10 848	10 848
Dos adults sense fills dependents	26 188	13 094	17 459
Dos adults, menors de 65 anys i sense fills dependents	31 041	15 520	20 694
Dos adults, almenys un de 65 anys o més, sense fills dependents	19 915	9 958	13 277
Altres llars sense fills dependents	37 936	11 038	17 106
Amb fills dependents*			
Un adult amb un o més fills dependents	17 690	6 948	11 046
Dos adults amb un o més fills dependents	32 407	8 996	15 705
Dos adults amb un fill dependent	30 760	10 253	16 607
Dos adults amb dos o més fills dependents	33 737	8 251	15 170
Altres llars amb fills dependents	38 600	8 887	14 848
Total	28 450	10 755	16 219

Font: Idescat.

*Fill dependent: Es consideren fills dependents a les persones menors de 16 anys i a les persones entre 16 i 24 anys que viuen al menys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

3. Llars per trams d'ingressos nets anuals de la llar. Catalunya. 2008

Ingressos anuals de la llar	Milers de llars	%
Fins a 9.000 euros	262,7	9,6
De 9.001 a 14.000 euros	305,0	11,2
De 14.001 a 19.000 euros	341,7	12,5
De 19.001 a 25.000 euros	437,1	16,1
De 25.001 a 35.000 euros	603,3	22,2
De 35.001 euros i més	773,2	28,4
No consta
Total	2722,9	100

Font: Idescat.

4. Llars segons tipus de prestacions socials que reben. Catalunya. 2008 Característiques de la llar segons l'edat de la persona de referència

	Total de llars (milers)	Tipus de prestacions				
		Llars que reben prestacions (milers)	Llars que reben prestacions (%)	reben prestacions per vellesa i supervivència (%)	Reben prestacions per atur (%)	Reben altres subsidis o prestacions (%)
De 16 a 39 anys	838,9	253,2	30,2	..	37,5	63,4
De 40 a 64 anys	1 210,4	476,4	39,4	50,3	25,3	39,2
65 anys i més	673,6	660,3	98,0	99,8	..	5,5
Total	2 722,9	1 390,0	51,0	66,9	16,7	27,6

Font: Idescat.

.. Dades poc significatives per al càlcul.

5. Llindars de risc a la pobresa. Catalunya. 2008
Composició de la llar

	<i>Euros anuals</i>
	Llindar
Un adult	8 748,0
Un adult i un infant	11 372,4
Un adult i dos infants	13 996,8
Un adult i tres infants	16 621,2
Dos adults	13 122,0
Dos adults i un infant	15 746,4
Dos adults i dos infants	18 370,8
Dos adults i tres infants	20 995,2
Tres adults	17 496,0
Tres adults i un infant	20 120,4
Tres adults i dos infants	22 744,8
Tres adults i tres infants	25 369,2

Font: Idescat.

6. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2008
Persones per sexe i edat

	<i>Taxa</i>
	Risc a la pobresa
Total	
Menys de 16 anys	17,6
De 16 a 64 anys	14,3
65 anys i més	25,4
16 anys i més	16,4
Total	16,6
Homes	
Menys de 16 anys	17,6
De 16 a 64 anys	13,0
65 anys i més	22,0
16 anys i més	14,5
Total	15,0
Dones	
Menys de 16 anys	17,6
De 16 a 64 anys	15,5
65 anys i més	27,9
16 anys i més	18,2
Total	18,1

Font: Idescat.

7. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2008

Persones per composició de la llar

	<i>Taxa</i>
	Risc a la pobresa
<hr/>	
Sense fills dependents*	
Unipersonal	30,4
Una persona menor de 65 anys	21,0
Una persona de 65 anys o més	41,4
Dos adults sense fills dependents	17,7
Dos adults, menors de 65 anys i sense fills dependents	10,4
Dos adults, almenys un de 65 anys o més, sense fills dependents	27,2
Altres llars sense fills dependents	10,6
Amb fills dependents*	
Un adult amb un o més fills dependents	48,0
Dos adults amb un o més fills dependents	16,4
Dos adults amb un fill dependent	12,4
Dos adults amb dos fills dependents	15,8
Dos adults amb tres o més fills dependents	45,7
Altres llars amb fills dependents	12,8
Total	16,6

Font: Idescat.

*Fill dependent: Es consideren fills dependents a les persones menors de 16 anys i a les persones entre 16 i 24 anys que viuen al menys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

8. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2008
Adults per estat civil, nivell de formació i nacionalitat

	<i>Taxa</i>
	Risc a la pobresa
<hr/>	
Estat civil.	
Solter/a	15,3
Casat/ada	16,0
Viudo/a	24,7
Separat/ada o Divorciat/ada	16,1
Nivell de formació	
Educació primària o inferior	24,7
Educació secundària 1r cicle	16,3
Educació secundària 2n cicle	13,7
Educació superior	7,6
Per nacionalitat	
Espanyola	15,6
Resta del món	27,5
Total*	16,4

Font: Idescat.

* Població de 16 anys i més.

9. Llars segons dificultats per arribar a fi de mes. Catalunya. 2008
Característiques de la llar. Sexe i edat de la persona de referència

	<i>Percentatge</i>				
	Amb dificultat	Amb alguna dificultat	Amb facilitat	No consta	Total
<hr/>					
Edats					
De 16 a 39 anys	29,8	32,2	38,1	..	100
De 40 a 64 anys	27,0	32,9	40,1	..	100
65 anys i més	29,2	34,1	36,7	..	100
Sexe					
Homes	24,0	32,5	43,6	..	100
Dones	34,8	33,7	31,5	..	100
Total	28,4	33,0	38,6	..	100

Font: Idescat.

.. Dades poc significatives per al càlcul.

Nota metodològica

L'Idescat presenta una ampliació de resultats de l'**Enquesta de condicions de vida** realitzada per l'INE l'any 2008. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda, les condicions de vida i l'exclusió social.

Pel que fa als resultats, malgrat que la referència és l'any 2008, els ingressos es recullen amb referència a l'any natural, és a dir, el 2007.

Definicions:

Persona de referència: responsable de l'habitatge, és a dir, membre de la llar que té el títol de propietat o de contracte de lloguer al seu nom. En cas que l'habitatge sigui per cessió gratuïta, se'n considera responsable el membre al qual se li ha fet la cessió.

Fills dependents: persones menors de 16 anys i persones entre 16 i 24 anys que viuen almenys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

Ingressos nets de la llar: ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta pels membres de la llar. Aquests ingressos es componen dels ingressos del treball per compte d'altri, beneficis/pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes de capital i de propietat, transferències rebudes i pagades a altres llars, ingressos percebuts per menors i el resultat de les declaracions d'IRPF i per l'impost sobre el patrimoni. No inclou components no monetaris, llevat del cotxe d'empresa.

Risc a la pobresa (o pobresa relativa): fenomen emmarcat dins de la societat objecte d'estudi. Es considera que una persona és pobra quan està en situació de desavantatge respecte al nivell de vida mitjà. L'objectiu primari és establir un llindar d'ingressos a partir del qual es té un nivell de vida adequat en aquella societat. Aquest llindar s'anomena **llindar de risc a la pobresa** i es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents. La mediana és el valor que, ordenant tots els individus de menor a major ingrés, deixa una meitat d'aquests per sota d'aquest valor i l'altra meitat per sobre.

Taxa de risc a la pobresa: percentatge de persones que estan per sota del llindar de risc a la pobresa.

Dificultat per arribar a fi de mes: percepció sobre el grau de dificultat per poder fer front a les despeses amb els ingressos nets de la llar.

Capacitat per fer front a despeses imprevistes: es considera la capacitat que té la llar per fer front a una despesa imprevista de 550 euros, comptant únicament amb els seus recursos propis.

<http://www.idescat.net/premsa/>